

Càritas Diocesana de Barcelona

«No es tracta només de migrants»

per **Joan Cabot i Barbany**

Director del Secretariat Diocesà de Pastoral amb Migrants

Com cada any, el papa Francesc ens convida a celebrar una Jornada Mundial dels Migrants i els Refugiats. Enguany, es trenca la tradició de celebrar-la a mitjan gener i la nova data serà, a partir d'ara, el darrer diumenge de setembre: aquest any 2019, el dia 29.

El missatge que el Papa ha adreçat a les Comunitats Cristianes vol ajudar-nos a prendre consciència que el fenomen de la mobilitat forma part de la mateixa naturalesa humana des de sempre, i que en la manera com avui acollim els migrants i els refugiats que truquen a la nostra porta ens hi juguem, no només els nostres valors cívics i cristians sinó la nostra mateixa humanitat.

En la societat europea moderna, tan individualista i utilitarista, i tan saturada d'informació, ens costa descobrir en les persones migrants totes les causes econòmiques, socials i polítiques que són a l'origen del seu viatge, i de les quals sovint també nosaltres en som directament o indirecta responsables. Ens és més còmode apel·lar a la nostra seguretat i als nostres drets, per no dir privilegis; tancar els ulls a la nostra pròpia història i així justificar la gran indiferència amb la qual assistim a vulneracions escandaloses dels drets humans, ja no només a la frontera sud sinó també en institucions com els CIES, que esdevenen espais on l'estat de dret del que a vegades presumim hi és del tot absent.

Aquesta Jornada de 2019 ens vol fer adonar que el present i el futur de la família humana depèn en bona part de com ens sentim vinculats amb els altres, siguin qui siguin i vinguin d'on vinguin; que interessant-nos pels migrants ens interessem per nosaltres mateixos; que tenint-ne cura ens ajudem també a nosaltres com a col·lectivitat; que escoltant-los donem veu a una part silenciada de la nostra societat que té dret a ser protagonista i a decidir quin és el seu projecte de vida. Fer el contrari és donar força al discurs xenòfob i exclouent que va prenent forma entre nosaltres i que deshumanitza el que és *diferent*, per poder-lo descartar de la nostra comunitat.

Des de l'Església de Barcelona, volem participar en aquesta Jornada del 29 de setembre motivant tots els creients, totes les parròquies, comunitats i associacions, perquè facin seves les paraules del papa Francesc i treballin des dels àmbits respectius per un acolliment que no sigui fruit només d'estratègies i programes de convivència, sinó de la consciència de formar part d'una única comunitat humana i que en cada migrant, en cada refugiat, veiem que hi ha una persona que mereix participar plenament i des de la seva pròpia identitat en el nostre projecte comú de societat.

En aquest sentit «Caminem junts en la diversitat», el col·lectiu eclesial que treballa al servei d'una pastoral intercultural, oberta i integradora, organitza una trobada diocesana el diumenge 6 d'octubre, d'11 a 16 h, a la Parròquia de Santa Eulàlia de Mèrida de l'Hospitalet de Llobregat (pl. de l'Ajuntament), a la qual hi esteu tots convidats. Podeu consultar el programa complet a: www.caritas.barcelona/agenda/

Acabo reproduint unes paraules del missatge del Papa que expressen amb claredat el repte que representa per a l'Església la presència de tantes persones que cerquen entre nosaltres un refugi i unes oportunitats, per poder viure amb la dignitat que se'ls nega en els seus països d'origen: «La resposta al desafiament plantejat per les migracions contemporànies es pot resumir en quatre verbs: **acollir, protegir, promoure i integrar**. Però aquests verbs no s'apliquen només als migrants i als refugiats. Expressen la missió de l'Església en relació a tots els habitants de les perifèries existencials, que han de ser acollits, protegits, promoguts i integrats. Si posem en pràctica aquests verbs contribuïm a edificar la ciutat de Déu i de l'home, promovem el desenvolupament humà integral de totes les persones i també ajudem la comunitat mundial a acostar-se als objectius de desenvolupament sostenible que ha establert i que, en cas contrari, seran difícils d'assolir.»

*Càritas Diocesana
de Barcelona*

*Jornada Mundial del
Migrant i del Refugiat*

Els cristians no podem erigir fronteres en la relació amb els altres

per Isabel Mas

Advocada del Programa de Migració de Càritas Diocesana de Barcelona

FOTO: CÀRITAS INTERNACIONAL

Els actuals mitjans de transport i comunicació han incrementat la mobilitat de les persones. Sovint, les nostres societats d'avui mostren una gran diversitat de cultures, ètnies, orígens i religions que incideix en la convivència als seus territoris.

Tanmateix, quan aquesta mobilitat humana és forçosa, per fugir de la guerra o de la fam, les fronteres que delimiten aquests territoris són un mur difícil de superar. Cada dia coneixem noves vulneracions dels drets humans més elementals, acordats pels mateixos estats que els vulneren. I davant d'aquests fets, desafortunadament tan quotidians, sentim impotència.

Les fronteres confereixen una identitat determinada a les persones pel

*L'Evangelí és clar,
l'altre, sobretot
si està en situació
desfavorida, és sempre
una prioritat
per a un cristià,
perquè és en el proïsme
on trobem Déu*

lloc on neixen i, habitualment, també un sentit de pertinença; i, al contrari, un sentit de no pertinença.

Això significa que les fronteres ens divideixen, ens assignen *etiquetes* sovint excloents: estranger, *versus* ciutadà; foraster, *vs* autòcton; de dintre, *vs* de fora; dels meus, *vs* dels altres; d'aquí, *vs* d'allà; immigrants, *vs* autòctons; sense drets, *vs* subjecte de drets...

Des d'aquestes etiquetes construïm fronteres invisibles. Ho fem amb les nostres actituds i comportaments quan es basen en la desconfiança, en la por, en el rebuig al que no coneixem. Quan creiem que l'altre no és *dels nostres*. Quan anomenem *immigrants* a concitadans que viuen i treballen aquí, com si esti-

guessin de pas perpètuament. Quan no veiem les persones que hi ha al darrere d'aquestes categories excloents. Quan el legítim sentit de pertinença deixa de ser-ho perquè ens porta a sentir-nos propietaris del territori que trepitgem, o qualsevol altre tipus de superioritat envers l'altre. Llavors, aixequem murs invisibles als ulls però sòlids i contundents pel que fa a la convivència i a la societat inclusiva i cohesionada que necessitem. Aquestes fronteres tenen a veure amb la llibertat interior, perquè és quan no som lliures dels nostres interessos, temors i servituds que actuem de forma defensiva veient l'altre com una amenaça.

Tanmateix, aquests murs o fronteres interiors s'enderroquen quan coneixem l'altre, quan ens apropem al qui veiem diferent des d'una actitud de confiança; quan el desconegut passa a tenir un nom propi en lloc d'una etiqueta. Perquè si *l'altre* té nom, no podré fer-lo invisible en l'anonimat d'un col·lectiu estigmatitzat pels estereotips i els prejudicis. Esdevindrà algú per a mi: un conegut, un amic o un veí, i, en tot cas, una persona.

L'Evangelí és clar en aquest punt, *l'altre*, sobretot si està en situació desfavorida, sempre és una prioritat per a un cristià, perquè és en el proïsme on trobem Déu. Per tant, no hi ha marge d'interpretació; els cristians no podem erigir fronteres de cap tipus en la relació amb altres éssers humans. Ens cal prendre consciència de l'existència d'aquestes fronteres invisibles i fer un pas més per desmuntar-les, ja que en aquest cas no som impotents, com sentim amb les fronteres físiques, al contrari, som directament responsables.

*Jornada Mundial del
Migrant i del Refugiat*

*Càritas Diocesana
de Barcelona*

El Centre d'Internament d'Estrangers, existeix

per **Josep M. Jubany**

Responsable d'assistència religiosa al CIE de Barcelona

Aquests dies d'estiu, hem viscut amb l'ai al cor les notícies que anaven apareixent en el mitjans de comunicació. No podíem restar insensibles mentre vèiem a la televisió els migrants amuntegats en l'*Open Arms* i escoltàvem que els governs es negaven a donar permís perquè poguessin desembarcar en algun port europeu.

Les imatges televisives impac-ten molt. Ara bé, el sofriment dels migrants no està només en les pasteres o en els vaixells de salvament; en els nostres carrers també hi ha molts migrants que s'ho passen malament. I un dels motius de patiment són les restrictives lleis d'estrangeria; lleis que posen moltes traves perquè els que han vingut a casa nostra puguin obtenir o renovar els papers de residència.

Una de les conseqüències de les dificultats de poder regular l'estada dels migrants a casa nostra és l'existència dels Centres d'Internament d'Estrangers (CIE) a tots els estats europeus. A casa nostra, a Barcelona, a la Zona Franca, n'hi ha un dels set que hi ha a Espanya. Rarament en surten notícies al diari; només quan ha passat un fet extraordinari o alguna ONG o institució n'ha fet alguna denúncia. Aquesta Jornada Mundial del Migrant i del Refugiat em sembla que és una bona ocasió per fer conèixer, per mitjà d'aquest escrit al *Full Dominical*, l'existència d'aquests centres.

Cada dilluns, juntament amb Mn. Emilià Almodóvar, visito el CIE de Barcelona, com a responsables de l'atenció religiosa. Allà m'adono que el CIE no és una presó. El motiu d'internament no és per cap delictes. La causa del seu internament és no tenir en regla els papers de residència. No és una presó, el que significa que els interns pateixen tots els inconvenients dels centres penitenciaris i cap dels seus avantatges.

Hi ha interns de moltes parts del món qualificat com *no desenvolupat*. Són molt diferents, però tots tenen un mateix neguit; ignoren com acabarà la seva estada. Segons la llei, no hi poden estar més de seixanta dies. Ara bé, el que no saben és si seran deportats o se'ls deixarà en llibertat amb una ordre d'expulsió. Quan parles amb ells, a vegades amb problemes de comprensió idiomàtica, t'expliquen la seva història: d'on venen, com han arribat a Espanya, com els han detingut, etc. Alguns ja fa molt de temps que hi resideixen, d'altres han arribat recentment en pasteres. Els que ja fa temps que estan entre nosaltres tenen llaços familiars i sofreixen per la probable separació. Es queixen que els advocats (tant d'ofici, com de pagament), no els donen gaire explicacions de com va

*Els CIE són
un símptoma més de
la greu incompetència
dels governs per afrontar,
de forma humanitària
i justa, el greu drama
de la migració.
Que no se'n parli
no significa
que no existeixin*

el seu procés judicial. Passen les hores sense fer res. A part de l'esport (no el practiquen gaire), no hi ha cap activitat que puguin fer. Naturalment, passen moltes hores pensant en el futur, i turmentant-se.

Reconec que la nostra feina en el CIE és molt petita; els escoltem, algunes vegades els carreguem el telèfon, comuniquem a Migra Studium aquells que desitgen ser visitats per membres d'aquesta ONG; si són cristians preguem amb ells, i alguna vegada tenim algun diàleg sobre les diferències entre l'Islam i el Cristianisme.

Els CIE són un símptoma més de la greu incompetència dels governs per afrontar, de forma humanitària i justa, el greu drama de la migració. Que no se'n parli no significa que no existeixin.

*Càritas Diocesana
de Barcelona*

*Jornada Mundial del
Migrant i del Refugiat*

Ciudadan@s del mundo: Desdibuixant fronteres

per **Marta Plujà**

Tècnica en sensibilització de Càritas Diocesana de Barcelona

Mariama Seidi és d'origen marroquí, de Larache, una bonica ciutat portuària de la regió de Tànger. Així que sap molt bé de què parlo quan li explico que vull posar sobre la taula les fronteres invisibles que teixim —sovint involuntàriament— per por, ignorància i, a vegades, potser també per mala fe.

Al seu país, era professora d'àrab; participava en una entitat de dones i col·laborava amb entitats socials espanyoles fent de mediatra. I ara, aquí, fa el mateix, però com a voluntària de Càritas.

Ciudadan@s del mundo és un grup de voluntariat sorgit a Santa Coloma de Gramenet. Va començar reunint persones de diverses procedències que es trobaven per compartir neguits, experiències i donar-se suport mutu.

De mica en mica, la realitat els va anar portant per altres viarans. A mesura que les persones s'integraven a la nostra societat, la societat d'aco-

llida, el grup deixava de tenir el mateix sentit; fins que es van quedar soles les components actuals. Totes dones, totes marroquines, i van decidir marcar un nou objectiu per al grup.

Podríem dir que la seva funció és desdibuixar fronteres, enderrocar els murs invisibles que ens separen per desconeixement de l'idioma, dels costums i de les cultures.

Les *Ciudadan@s* presten els seus serveis a hores convingudes a diferents centres de salut i de serveis socials que compten amb Càritas per a aquest acompanyament.

La funció d'aquestes dones és acompanyar aquelles persones ateses per la nostra institució, en la seva relació amb els serveis de salut i els serveis socials, per facilitar l'entesa entre les dues parts.

Una bona traducció dels símptomes pot facilitar un bon diagnòstic. Al mateix temps, la comprensió del diagnòstic és bàsica per aconseguir una mi-

llora; per aconseguir una bona evolució en un procés de malaltia.

La Mariama explica l'última experiència d'acompanyament que ha tingut, amb una estima especial. Ens parla d'una visita al metge. El malalt era un noi de la casa d'acollida a menors no acompanyats de Càritas. «Estava espantat i trist —diu—, enyorat». El fet d'acompanyar-lo ja el va tranquil·litzar fins al punt que li va dir «que bé que hagi vingut! Em recordes la meva mare». Ho explica emocionada.

Ciudadan@s és una forma d'acompanyar la diferència. No és fàcil desenvolupar-se en un país que no és el teu. Costa molt entendre tots els codis lingüístics i de conducta quan ets estranger, però als qui som d'aquí, també ens costa entendre els de les persones foranes. Aquest acompanyament ens apropa «és una forma d'aprofundir en allò que ens uneix i ens ajuda a entendre la diferència», així de contundent defineix la funció d'aquest voluntariat l'ànima del projecte.

